

Litera D – F

Litera D

1. **damnum** – utrata, strata, niekorzyść
2. **darthun** – dziś: **dartun** – właściwie – przedstawiać, obrazować; w przenośni – określać prawdziwość lub fałszywość rzeczy (np. wykazywać coś w oparciu o dowody)
3. **Data** – dane (treść, materiał)
4. **datio in solutum** – świadczenie zamiast zapłaty
5. **de concert** – jednomyślnie
6. **Debent** – dłużnik
7. **Debit** – debit – sprzedaż, zbyt – **debitiren** – sprzedać, zbyć
8. **Debitor** – dłużnik
9. **Debitum** – dług
10. **Decem** – dziesięcina – 1/10 dochodu przekazywana na rzecz duchowieństwa; **decimiren** – pobierać dziesięcinę (też: **Zehent**)
11. **Decennium** – okres 10 lat
12. **Decent** – szykowny, przyzwoity
13. **decerniren** – decernować – rozstrzygać, decydować
14. **Decernent** – urzędnik rozstrzygający sprawę, także osoba w kolegium, której przysługuje prawo przedstawienia lub decydowania o sprawie
15. **Decharge** – kwitowanie, poświadczenie prawidłowo przeprowadzonych rachunków; **dechargiren** – wywiązać się ze zobowiązania
16. **Declaration** – 1. wyjaśnienie (interpretacja) przepisu prawnego; 2. informacja o towarach do oclenia; 3. oświadczenie dłużnika o jego majątku
17. **decortiren** – odliczać, potrącać
18. **Decorum** – przyzwoitość, obyczaj
19. **Decret** – dekret – zarządzenie władzy zwierzchniej, rozstrzygnięcie, orzeczenie; **decretiren** – orzekać, zarządzać
20. **Decretum ad agendum** – pełnomocnictwo udzielone kuratorowi (opiekunowi)
21. **dediren** – wykreślić zapis o długu; **dedit** – zapłacono (zwykle skrót – **dd.**)
22. **defamiren** – zniesławiać; **Defamation (Diffamation)** – zniesławienie; **Diffamator** – oszczerca
23. **Defension** – defensywa – pismo obronne (środki obronne w postępowaniu sądowym); **Defensor** – obrońca, doradca; **Defensiv** – obronne
24. **deferiren** – deferować – przyznawać, gwarantować; odebrać (np. od kogoś przysięgę), akceptować; oznajmiać
25. **Defunctus** – zmarły
26. **Defuncta** – zmarła
27. **Delatio** – delacja – potajemne oskarżenie, denuncjacja, donos
28. **Delictum** – delikt – czyn zabroniony; **Corpus delicti** – przedmiot przestępstwa, dowód rzeczowy
29. **delogiren** – wyprzeć, wyrugować (kogoś z zajmowanego miejsca); wyprowadzić się (z mieszkania); rozdzielić wojsko na kwatery (stąd – **Delogirungsplan**)
30. **demarkiren** – demarkować – rozgraniczenie, wyznaczać granicę;

Demarkationslinie – linia demarkacyjna, linia graniczna

31. **Denomination** – mianowanie; niedokładne nazwanie osoby lub rzeczy
32. **dependiren** – dependować – zależeć (coś lub ktoś od kogoś); **Dependenz** – zależność, uzależnienie
33. **Deponiren** – deponować – złożyć na przechowanie; **Depositum** – dobro złożone na przechowanie
34. **Deposition** – złożenie (depozytu); orzeczenie przed sądem, zeznanie świadka do protokołu
35. **Depot** – skład, magazyn; w wojsku – wszelkiego sprzętu wojskowego, amunicji itd. z wyjątkiem żywności; w handlu – towarów, papierów wartościowych itd.
36. **derogestalt** – w ten sposób, tego rodzaju
37. **derweil** – podczas, w tym czasie
38. **Deservitum** – wynagrodzenie adwokata
39. **desideriren** – wymagać, pragnąć; **Pium desiderium** – pobożne życzenie
40. **Designation** – desygnacja, desygnowanie – mianowanie, wyznaczenie; **designiren** – desygnować, zapisać; **Aktendesignation** – spis wysłanych (ekspediowanych) tomów akt
41. **Desolation** – dezolacja – zniszczenie, spustoszenie; **desoliren** – pustoszyć; **Desolat** – zniszczony, opustoszały
42. **Dessein** – zamiar, projekt
43. **Deterioration** – deterioracja – pogorszenie, utrata wartości; **deterioriren** – pogarszać, czynić bezwartościowym
44. **Diameter** – średnica
45. **Diarium** – diariusz – dziennik, pamiętnik
46. **Diäten** – diety – wynagrodzenie dzienne; **Diätarius** – robotnik dniówkowy (otrzymuje wypłatę za każdy dzień)
47. **Diffamation** – zniesławienie; zob. **defamiren**
48. **differiren** – różnić się, być odmiennym; **Differenz** – dyferencja, zróżnicowanie; **Different** – zróżnicowany, inny
49. **Diffession** – odrzucenie (wyparcie się) dokumentu lub podpisu pod przysięgą; termin często występujący w postępowaniu dowodowym, podczas którego osoba, której przedstawiono dokument, mogła go pod przysięgą uznać (zu agnosciren) lub odrzucić (zu **diffitiren**)
50. **Difficultät** – trudność, przeszkoda; **difficil** – trudno, ciężko
51. **Difform** – rozmaity, różnorodny; np. orzeczenie sądu I. instancji jest *difform* od orzeczenia sądu II, instancji, jeśli orzeczenia te różnią się od siebie
52. **Digesten** – digesta – część prawa rzymskiego; zob. Kodeks Justyniana (Wikipedia); Pandekten (Wikipedia)
53. **Dignität** – godność, honor
54. **Dilation** – dylacja – odroczenie (np. terminu rozprawy); **dilatorisch** – przeciągający, odwlekający
55. **Diligence** – pośpiech, gorliwość, pilność
56. **Dimidia, dimidium** – połowa
57. **Dismembration** – dysmembracja – rozdzielenie (rozparcelowanie) nieruchomości, majątku ziemskiego; **dismembriren** – parcelować, dzielić na części; parcelacje folwarku, dobra rycerskiego były częste na przełomie XVIII i XIX w., działki przechodziły w ten sposób w ręce chłopskie; zob. Historia Śląska, t. II, cz. 1, 1966 r., s. 64
58. **Disput** – dysputa – spór, wymiana zdań; **disputiren** – kłócić się

59. **Dissertation** – dysertacja – naukowe opracowanie (rozprawa)
  60. **dito, detto** – tak samo (stosowane, aby nie powtarzać wcześniej podanego); zwykle skrót: **dto**
  61. **Diversion** – dywersja – nieoczekiwany cios (uderzenie), w sensie wojskowym – na tyły wroga
  62. **dividiren** – dzielić; **Dividende** – dywidendy, udziały
  63. **Division** – 1. dywizja; 2. podział; 3. wydział; najczęściej jako dywizja (zwykle większa jednostka wojskowa pod dowództwem generała)
  64. **Divortium** – rozwód
  65. **dociren** – uczyć, nauczać
  66. **Dolus** – oszustwo; **dolose** – oszukańczy
  67. **Domänen** – domeny; majątki (zwykle ziemskie) należące bezpośrednio do właściciela ziemskiego; od średniowiecza – teren należący bezpośrednio do panującego (w odróżnieniu od lenna); od XVIII w. określane jako **Kammergüter** – dobra kamery; zarówno państwowe, jak i prywatne
  68. **Domicilium** – miejsce zamieszkania; **domiciliren** – mieszkać; **domicilium habitationis** – miejsce przebywania; **domicilium originis** – miejsce urodzenia
  69. **Dominium** – dominium – własność, majątek ziemski; **dominum directum** – własność zwierzchnia; **dominium utile** – własność użytkowa (faktyczny użytkownik gruntu); zob. Domänen
  70. **Dos** – posag, dar podczas zaślubin dla męża; w przypadku całkowitej wspólnoty majątkowej nie występuje
  71. **Dotalitium** – majątek ofiarowany żonie podczas zaślubin, który może użytkować na czas swego życia także po śmierci męża; inaczej – **Leibgedinge, Leibgdünge**
  72. **Drogist** – handlarz przyprawami i innymi produktami roślinnymi
  73. **Dubium** – wątpliwość; **sine dubio** – bez wątpliwości; **causa dubia** – wątpliwa sprawa
  74. **Duodez** – format książkowy tworzący 12 kart, czyli 24 strony; z łac. **duodecim** – dwanaście
  75. **Duplik** – duplika – replika na odpowiedź oskarżonego; dosł. drugie pismo z odpowiedzią
  76. **Duplum** – dwukrotność; **in duplo** – podwójnie; **duppliren** – podwajać
  77. **Durante** – podczas; **durante processu** – podczas procesu; **durante matrimonio** – w czasie trwania małżeństwa
-

Litera E

1. **eadem** – tam, tamże
2. **Ebdomada** – zob. Hebdomada (też Hebdomas) – tydzień
3. **Ebenist** – stolarz artystyczny, wykonywał meble głównie z drogiego drewna egzotycznego, które nakładał na mniej wartościowe elementy z drewna pozyskiwanego na miejscu, zob. Ebenist (Wikipedia)
4. **Ebentürer** – handlarz biżuterią i towarami luksusowymi
5. **Eberschmied** – też: Bohrschmied – kowal wyrabiający wiertła (ręczne)
6. **ebrietas** – pijaństwo
7. **eccere** – zaiste, zaprawdę
8. **Eclairer** – podpora na przodzie lokomotywy służąca do usuwania ewentualnych przeszkód leżących na torach
9. **economus** – ekonom, rządca (nadzorca)
10. **Edelschmied** – kowal wyrabiający przedmioty z metali szlachetnych (tu: **Goldschmied** – złote, **Silberschmied** – srebrne)
11. **Edelsteinwürker** – handlarz kamieniami szlachetnymi, jubiler
12. **ederitarius** – dentysta
13. **Edict** – edykt – akt prawny, ustawa, publiczne obwieszczenie
14. **Edictal-Citation** – wezwanie przez obwieszczenie, pisma publiczne (np. gazetę urzędową)
15. **Effigies** – wizerunek, odwzorowanie
16. **Eehalt** – czeladź, służący
17. **eheledig** – to samo, co ledig – stanu wolnego, niezamężny
18. **Ehrbarkeit** – zacność, też: zacny – w odniesieniu do patrycjusza, a później członków rady, sądu
19. **Eicher** – mierniczy, geodeta
20. **eiecto** – wypędzenie, wyrzucenie
21. **Eiermann, Eiermenger** – handlarz jajami
22. **Eigenkätner** – rolnik uprawiający gospodarstwo, ale nie posiadający żadnej jego części
23. **Eigenlehner** – górnicy, którzy oddane w lenno zabudowania górnicze sami obsługują, tego rodzaju pojedyncze lenno mogło składać się maksymalnie z 8 ludzi. Czasem mylone z Eigenlöhner
24. **Eigentümer, Eigenthuerer** – właściciel (wpisany w księdze wieczystej, posiadający pełnię praw na nieruchomości)
25. **Einfahrer** – urzędnik górniczy (Bergbaubeamter), sztygar (Steiger)
26. **Eingangsregister** – rejestr wpływu (skrót – **E.R.**, np. 41 E.R. 108.38) –

służył też do wpisywania pism w przypadku, gdy istniała wątpliwość do jakich akt je dołączyć, lub czy należy założyć nowe; dla pism które kieruje się do innych urzędów (lub otrzymuje się) bez konkretnej, rzeczowej dyspozycji

27. **Eingräber, Eisengräber** – grawer, wyrabiacz pieczęci
28. **Einlasser** – oddźwierny, portier
29. **Einleger** – bednarz
30. **Einlieger** – 1. mieszkaniec wsi bez własnej nieruchomości, domu, wynajmujący kąt u bogatszego chłopa, trudniący się czasem rzemiosłem; 2. chłop z niewielką nieruchomością; 3. dzierżawca, najemca; zob też: Einwohner, Häusling
31. **Einpfenniger** – zwierzchnik osoby, która pobiera pieniądze za eskortowanie
32. **Einsäckler** – poborca podatkowy
33. **Einsasse** – mieszkaniec
34. **Einschlagmacher** – wypalał drewno siarką na wino i moszcz winny
35. **Einsitzer**, też: Altsitzer – chłop na wycugu
36. **Einspänner** – pełny kmieć (siodłak), też: Vollbauer, Großbauer
37. **Einsteher** – zmiennik (przy poborze do wojska)
38. **Eisendrechsler** – tokarz (określenie stosowane w XIX wieku)
39. **Eisenhuter** – wytwórca hełmów i szyszaków
40. **Eisenmeister** – strażnik więzienny
41. **Eisenmenger** – handlarz żelazem, wyrobami z żelaza
42. **Eisenschmelzer** – wytapiacz rudy, tu: Waldschmied (zob. <http://de.wikipedia.org/wiki/Waldschmiede>)
43. **eiulo** – płacz, lament
44. **ejus domicilium** – z tego samego miejsca, np. z tej samej parafii; miejscowy
45. **ejusdem, eiusdem** – tego samego (np. miesiąca, roku, materiału)
46. **elamentabilis** – żałosny
47. **elapso termino** – po upływie terminu
48. **Eleve** – elew – uczeń, wychowanek
49. **elich** – zacny, czcigodny – dziś ehrlich (może być też błędnie dla etlich – niejeden)
50. **elidiren** – elidować – 1. usunięcie samogłoski lub części wyrazu, apostrofować; 2. odnieść się do zarzutów strony przeciwnej (prawn.)
51. **eligiren** – wybierać (electiv – z wyboru)
52. **elinguis** – niemowa
53. **elocutio** – wynagrodzenie, zadośćuczynienie

54. **eluego** – zrzucić żałobę
55. **Email** – emalia; dawniej – szmelc, smalc – sposób zdobienia wyrobów metalowych za pomocą szklistej (barwionej) powłoki, zob. Emalia (Wikipedia)
56. **emancipio** – usamodzielnic, upełnoletnic, osiagnac dojzalość prawną

57. **emaniren** – emanować; uchwalać, wychodzić (publikować); promieniować, wpływać
58. **Emballiren** – 1. opakowanie towaru; 2. koszt opakowania i pakowania towaru; **doppelt emballiren** – opakować dodatkowo w maty, słomę jako ochrona lub podwójnie; też – **Emballage**
59. **Emendanda** – wszystko, co musi być skorygowane w tekście
60. **emendatio** – poprawa, udoskonalenie
61. **Emendator** – korektor
62. **emendiren** – poprawić, skorygować
63. **emercor** – okupić
64. **emigro** – wywędrować
65. **eminus** – daleki
66. **emitto** – wysyłać
67. **Emmerer** – wytwórca wiader
68. **Emolument** – korzyść, pożytek (**Emolumente** – dochody)
69. **emorior** – zagać, umrzeć
70. **Emphyteusis** – emfiteuza – dzierżawa z prawem pobierania pożytków i wznoszenia budowli, a nawet zbycia praw lub przekazania w spadku (bardzo zbliżone do prawa właściciela) w zamian za roczną opłatę (**Canon**, **Pensio**); **Emphyteuta** – osoba, która otrzymała nieruchomości w dzierżawę, zob. **Emfiteuza** (Wikipedia)
71. **emptito** – kupić, kupować
72. **en gros** – ogólnie; w odróżnieniu od – **en detail** – w detalach
73. **enervis** – bezsilny, słaby
74. **enrolliren, enroliren** – wpisać się na listę; zaciągnąć się do wojska
75. **ensifex** – płatnerz, miecznik
76. **Entensteller** – pomocnik podczas polowania na ptactwo wodne
77. **Entfernungsmesser** – dalmierzysta
78. **Entrepreneur** – organizator koncertów, uroczystości; dostawca; **in Entreprise geben (nehmen)** – zorganizować budowę, dostawę (jako główny wykonawca)
79. **ephipparius** – siodlarz
80. **Ephorus** – efor, nadzorca, zwierzchnik instytucji publicznej (szkoły) lub kościelnej
81. **epiclerus** – dziedziczka
82. **epigonus** – pogrobowiec
83. **epiphora** – katar
84. **episcopus** – biskup
85. **Epizootien** – zaraza zwierzęca
86. **equicius** – handlarz koni
87. **Erbbescheinigung** – zob. **Erbschein**
88. **Erbhöferolle** – matrykuła niepodzielnych gospodarstw dziedzicznych
89. **Erblegitimation** – legitymacja spadku
90. **Erbrichter** – 1. sędzia prawa spadkowego – sędzia rozstrzygający spory spadkowe; 2. sędzia dziedziczny – sprawujący urząd dziedzicznie (zwykle na wsi, wójt, sołtys dziedziczny) – do reformy sądownictwa w poł. XIX w.
91. **Erbschaftsausschlagung** – odrzucenie spadku
92. **Erbschein, Erbbescheinigung** – akt poświadczenia dziedziczenia, dziś także: stwierdzenie nabycia spadku, udzielany na wniosek, przez właściwy sąd do spraw spadkowych; w aktach niemieckich odróżniano obydwie terminy, stąd dla „**Erbbescheinigung**” proponuję – „potwierdzenie nabycia spadku”,

zob. Erbschein (Wikipedia)

93. **Erbscholtisei** – dziedziczne sołtystwo (Scholtisei – nazwa występująca głównie na Śląsku)
94. **Erbzinsbauer** – kmieć (siodłak) czynszowy – użytkował nieruchomość przekazaną przez właściciela ziemskiego dziedzicznie, za którą płacił roczny czynsz, osobiście był wolny
95. **Erchmacher, Erchmecker, Erchmeker** – białoskórnik
96. **Erdebäcker** – garncarz, też: zdun
97. **Erdtrichsmesser, Ertrichsmesser** – geometra
98. **erectus** – prosty, wyniosły
99. **eremita** – pustelnik
100. **ergastularius** – strażnik więzienia
101. **erraticus** – tułacz
102. **erro** – błądzić, tułać się, myłę się
103. **erronis** – włóczęga
104. **error** – błąd; **error facti** – błąd co do faktu; **error iuris** – błąd co do prawa
105. **Erteilung** – wydanie
106. **eructo** – z wymiotować
107. **eruginator** – miecznik, szlifierz mieczy
108. **eruiren** – zbadać, wywodzić
109. **erus** – właściciel, pan domu
110. **Erweißer** – handlarz grochem
111. **esca** – jedzenie, pokarm
112. **Escadron, Eskadron** – eskadron, oddział konnicy w sile ok. 100-200 koni, także – Schwadron (szwadron), Geschwader
113. **Eseler** – drobny handlarz (woził swoje towary na ośle – Esel)
114. **Essenkehrer** – kominiarz
115. **Esser** – budowniczy powozów
116. **Estafette** – sztafeta, posłaniec konny, też – Stafette
117. **Estricher** – wytwórca jastrychu (zob. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Jastrych>)
et – spójnik / i /
118. **Etablieren** – 1. założyć (np. firmę, warsztat); 2. osiedlić się (Etablissement – osiedlenie)
119. **Etat** – budżet (plan dochodów i wydatków)
120. **etiam** – jeszcze, zawsze
121. **etwen, eczwen, etwan** – były, dawniej
122. **Etzmaler** – hecował żelazo, czyli wyžerał kwasami rozmaite desenie np. na zbrojach
123. **Eulner** – garncarz
124. **euxinus** – gościnny
125. **evasio** – zwolnienie od skargi
126. **eventum** – wyjście, rezultat
127. **Eviction** – ewikcja, gwarancja, rękojmia, sprzedający gwarantował, że rzecz sprzedana przechodzi na nabywcę, a wszelkie roszczenia przejmuje na siebie, zwana także – warunkiem
128. **evictor** – zachodźca
129. **evidens** – oczywisty, wpadający w oczy
130. **evito** – odebrać życie
131. **Evolution** – ewolucja, rozwój, zmiany (np. w biologii); w wojskowości –

- każdy ruch wojska powodujący zmianę linii natarcia
132. **evulsio** – wyrwanie
  133. **Ewerführer** – szyper, zajmował się transportem pojemników na wodę lub materiały sypkie na statki
  134. **ewiger Vikar** – zastępca proboszcza, czasem tymczasowo (Pfarrverweser w Niemczech i na obszarze niemieckojęzycznym Szwajcarii – zob. Pfarrverweser (Wikipedia)
ex aequo et bono – według tego, co słuszne i dobre (dot. wyroku opartego na ogólnych zasadach sprawiedliwości społecznej)
  135. **ex contractu** – z kontraktu, z umowy
  136. **ex decreto** – na podstawie decyzji
  137. **ex lege** – według prawa, z mocy ustawy
  138. **exact** – dokładnie
  139. **Exactitüde** – punktualność
  140. **exactor** – poborca podatkowy
  141. **excarnifico** – zamęczyć na śmierć, zakatować
  142. **excerpiren** – ekscerpować, robić wyciąg, wypis z księgi, dokumentu itp.
  143. **Excitatorium** – powtórny nakaz urzędowy
  144. **excludiren** – wyłączać
  145. **Exclusion** – wyłączenie, prekluzja
  146. **excoriator** – rakaż, hycel; oprawca
  147. **excors** – głupi, bezrozumny
  148. **exemplaris** – odpis, kopia
  149. **exfideiubere** – uwolnić od zastawu, wyręczyć
  150. **exheres** – wydziedziczony
  151. **exhibeo** – wystawić na widok, okazywać
  152. **exinde** – potem, następnie
  153. **exlegis** – bezprawny
  154. **expletio** – uzupełnienie
  155. **explicite** – jasno, wyraźnie, bezpośrednio
  156. **expressis verbis** – dobitnymi słowami, wyraźnie, dokładnie
  157. **expropriatio** – wywłaszczenie
  158. **expugnax** – skuteczny
  159. **expurgatores** – świadkowie przysięgi
  160. **extenuatio** – płacenie długu ratami z dochodów
  161. **extorris** – wygnaniec
  162. **extractum** – wyciąg, wypis
  163. **extraneus** – wyzuty, pozbawiony z czegoś, nie należący do rodziny
-

Litera F

1. **fabella** – anegdota
2. **faber** – rzemieślnik, kowal (niem. Schmied)
3. **faber argentarius** – rzemieślnik wyrabiający biżuterię i inne przedmioty ze srebra (niem. Silberschmied)
4. **faber aurifaber** – złotnik (niem. Goldschmied)
5. **faber cuprarius** – kotlarz (niem. Kupferschmied)
6. **faber ferrarius, faber ferri** – kowal żalaza (niem. Eisenschmied), też ślusarz

7. **faber lignarius** – cieśla (niem. Drechsler)
8. **faber murarius** – murarz (niem. Maurer)
9. **Fächermacher** – rzemieślnik wyrabiający wachlarze (służyły nie tylko do chłodzenia twarzy, ale też jako osłona przed słońcem i insektami)
10. **Fadenmacher** – rzemieślnik produkujący nici (dziś Zwirner)
11. **Fahnenschmied** – kowal w służbie kawalerii
12. **Fahrender** – minstrel, członek wędrownej kapeli
13. **Fahrensmann** – marynarz (dziś – Seemann, Matrose)
14. **Fahrer vom Bock** – woźnica z kozła
15. **Fahrer vom Sattel** – woźnica z siodła
16. **Faktor** – 1. zarządzający przedsiębiorstwem; 2. pełnomocnik handlowy lub przedsiębiorcy
17. **Faktotum** – służący (zaufany, wypełniający wszystkie polecenia)
18. **falcarius** – kowal kos
19. **falconarius** – sokolnik
20. **Fallmeister** – rakarz
21. **falsus** – fałszywy
22. **famatus, famosus** – sławetny; określenie średniozamożnego rzemieślnika, mieszczanina
23. **famella** – służąca
24. **familia defuncta** – wygasły ród
25. **Familienrechtliche Angelegenheiten** – sprawy prawa rodzinnego
26. **famulans Villanus** – służący wieśniak
27. **famulatus** – służba, niewola
28. **famulus** – 1. parobek, sługa; 2. uczeń, czeladnik (niem. Geselle, Lehrjunge)
29. **famulus ecclesiae** – kościelny
30. **Fänger** – człowiek, który zajmuje się aresztowaniem, ściganiem
31. **Farbenmacher, Farbenreiber** – wytwórca farb, barwników najczęściej z ziemi, drewna, liści, kwiatów i korzeni
32. **Farcher** – handlarz wieprzowiną
33. **Fässler** – bednarz
34. **Faßmaler** – 1. malarz pokojowy; 2. malarz na rzeźbach
35. **Faßzieher** – 1. pomocnik handlarza; 2. ładowacz
36. **Fastbäcker** – piekarz chleba żytniego
37. **Faut, Fauth** – wójt
38. **Fechner** – wytwórca i handlarz futrami
39. **Federfechter** – szermierz
40. **Federputzer, Federschmücker** – wytwórca modnych dodatków z piór ptasich
41. **Feidum** – okup wypłacany poszkodowanemu
42. **Feilbeck** – piekarz, okreśłany mianem Grobbäcker tj. piekarz, którzy nie wypiekał białego (lub pszennego) chleba, który swoje produkty wystawiał na sprzedaż
43. **Feilenhauer, Feiler** – wytwórca pilników, terek
44. **Feilschlächter** – rzeźnik, który wystawiał mięso, kiełbasy na sprzedaż w swoim sklepie (ławie)
45. **Feirschlosmacher** – puszkarz
46. **Feitler** – handlarz obnośny ubraniami i bielizną
47. **Felbaweber** – tkacz jedwabiu
48. **Feldgeschworener** – jeden ze zwykle siedmiu przysięgłych wiejskich, który wyznaczał na nowo sporne lub zatarte granice

49. **Feldhüter** – 1. artylerzysta (Schlangenschütze) obsługujący artylerię połową XVI wieku; 2. osoba (Flurdiener) zatrudniona przez władze gminy lub właściciela ziemskiego do pilnowania pól, mógł mieć uprawnienia policyjne
50. **Feldmaurer** – wytwórca niewypalanej cegły, która następnie wypalana była na polu
51. **Feldreiter** – żandarm
52. **Feldscher** – 1. dawne określenie lekarzy wojskowych; 2. pomocnik chirurga odpowiedzialny za opiekę lekarską nad rannymi
53. **Feldwaibel** – feldfebel, sierżant Feldwebel
54. **Felgenbauer** – stelmach, kołodziej
55. **Felger** – wytwórca kołowrotów, wozów
56. **Fellhändler, Fellwerkbereiter** – kuśnierz
57. **feniseca** – kosiarz, żniwiarz
58. **Ferber** – farbiarz
59. **Ferger (Verleger)** – w prawie górniczym uprawniony przez gwarectwo do pobierania opłat, w przemyśle tekstylnym pośrednik między rzemieślnikiem wykonującym drobne prace, a nakładcą, też może być np. między miedziorytnikiem, a wydawcą
60. **feria** – dzień, dzień powszedni tygodnia (pierwszym dniem była niedziela, stąd feria secunda to nie wtorek, lecz poniedziałek)
61. **ferrī faber** – kowal żelaza
62. **Fertiger** – przedsiębiorca zajmujący się żegluga (przewoźnik)
63. **Fesselschneider** – sporządzał rzemienie do uprzęży końskiej
64. **Fessler** – bednarz
65. **Festbäcker** – inaczej Grobbäcker, tj. piekarz którzy nie wypiekał białego (lub pszonego) chleba
66. **fetus** – rodzenie, płód
67. **Feuerbürgermeister** – od 1777 r. stał – obok burmistrza – na czele magistratu; zwykle sprawowany przez byłego wojskowego (oficera), sprawował nadzór nad sprzętem gaśniczym w mieście, a podczas pożaru dowodził akcją. Opłacani byli ze skarbu państwa (zob. też Historia Śląska II, s. 68; Göttingische Anzeigen von gelehrten Sachen, 2. Band, Göttingen 1787, s. 775)
68. **Feuermaler** – rzemieślnik pokrywający przedmioty emalią
69. **Feuermäuerkehrer** – kominiarz
70. **Feuerwerker** – pirotechnik
71. **Fiarant** – handlarz towarami spożywczymi na jarmarku
72. **fibularius** – paskarz, wytwarzał też pasy mieczowe, także okucia z mosiądzu
73. **fibulator** – guzikarz, wytwórca okuć
74. **fideiussio** – poręczenie, rękojmia
75. **figulus** – garncarz, kaflarz
76. **Figurist** – rzeźbiarz
77. **filia** – córka
78. **filiaster** – bratanek
79. **filiastra** – bratanica
80. **filicarius** – brukarz, kamieniarz
81. **filius** – syn
82. **Filler** – rakarz, hycel
83. **Filter, Filterer, Filzer** – 1. pilśniarz; 2. kapelusznik

84. **Fingerhüter** – wytwórca napastrków z mosiądzu lub skrawków blachy żelaza
85. **Fingerleindreher** – tokarz
86. **fiscalia** – podatki, opłaty
87. **fiscalis** – należący do skarbu (tj. majątku władcy lub państwa)
88. **Fischbeinreißer** – wytwórca narzędzi i innych sprzętów z kości (szczęki) wieloryba
89. **Fischer-Innung** – cech rybaków
90. **Fischmenger** – handlarz rybami
91. **fiscus** – kasa państwowa, Skarb Państwa
92. **Fiskalat** – administracja podatkowa
93. **fistulator** – flecista
94. **flator** – wytapiacz, hutnik
95. **flaviarius** – safiannik (safian gatunek cienkiej skóry)
96. **Flecksieder** – osoba wyrabiająca wyroby z wnętrzości zwierząt
97. **Fleischer-Immung** – cech rzeźników
98. **Fleischhacker, Fleischhauer** – rzeźnik (zajmował się zarówno przygotowaniem, jak i sprzedażą wyrobów mięsnych)
99. **Flurbuch** – księga parcel, zob. Kataster nieruchomości (Wikipedia)
100. **Flusssieder** – warzelnik potażu, który składnikiem w produkcji mydła, szkła, farb, w piekarnictwie i wielu innych; Potaż (Wikipedia)
101. **focaria** – kucharka (niem. Köchin, Küchenmagd)
102. **fodi** – zakopać, pochować
103. **forestarius** – leśniczy
104. **fornacarius, furnarius** – zdun
105. **fosfor, fossarius** – kopacz, rolnik, górnik, grabarz, człek nieuczony, rozpusztnik
106. **fossor montanus** – górnik, kopacz żupny
107. **Fotzenstecher** – osoba zajmująca się kastrowaniem świń
108. **Fragner** – handlarz towarami żywnościowymi, kramarz
109. **fragulator** – kaletnik, tasznik
110. **frater** – brat
111. **Frauenwirtin** – właścicielka domu publicznego
112. **Fredum** – grzywna, kara pieniężna
113. **Freibauer** – kmieć (siodłak, gbur) zwolniony z powinności (pańszczyzny, czynszu) na rzecz właściciela ziemskiego
114. **freier Knecht** – żołnierz zwerbowany (zaciężny, kontraktowy)
115. **Freigärtner** – zagrodnik zwolniony z powinności (pańszczyzny, czynszu) na rzecz właściciela ziemskiego
116. **Freigärtnerstelle** – posiadłość wolnego zagrodnika
117. **Freihäuslerstelle** – posiadłość wolnego chałupnika
118. **Freiknecht** – rakarz
119. **freiwillige Gerichtsbarkeit** – sądownictwo powszechne/nieprocesowe (sprawy prawa prywatnego, opiekuńczego, spadkowego, ksiąg wieczystych itd.)
120. **Frümesser** – kapelan, wikariusz
121. **frumitor** – garbarz skór
122. **Frumwerker** – robotnik dniówkowy lub rzemieślnik, pracujący wykonujący coś na zamówienie, który posiada własne narzędzia i surowce
123. **Fuderer** – woźnica
124. **Fugger** – właściciel kantoru wymiany walut
125. **Fundenhirt** – kierownik sierocińca

126. **funereus pannus** – całun
127. **funicularius** – wytwórca sznurowadeł, pasków, klamer do książek
128. **funista, funarius, funifex, funipex, funiparius** – powroźnik (niem. Seiler)
129. **Funker** – radiotelegrafista
130. **Furmer** – wytwórca form odlewniczych
131. **furnarius** – zdun
132. **furunculus** – złodziejaszek
133. **Füselier** – fizylier (żołnierz piechoty uzbrojony w strzelbę skałkową w XVII-XVIII w., a w czasie II wojny światowej – pistoletów maszynowych, w czasach napoleońskich – lekka piechota)
134. **fusor** – konwisarz, odlewnik
135. **fusor tormentorum** – ludwisarz
136. **Fußknecht** – żołnierz piechoty
137. **Fütter** – handlarz paszą dla bydła, głównie owsem i słomą